

คำวินิจฉัยผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง

พระราชบัญญัติเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้บัญญัติให้เนติบัณฑิตยสภา มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓ มีวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ และมีคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา เป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการของเนติบัณฑิตยสภาให้เป็นไปตามกฎหมาย และข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ เนติบัณฑิตยสภาจึงจัดเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐ และอยู่ในความหมายเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภาได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ ประกอบกับข้อ ๓๒ ของข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ออกระเบียบเนติบัณฑิตยสภา ว่าด้วยการแบ่งส่วนงานและจัดระเบียบงานของเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๙ และระเบียบเนติบัณฑิตยสภา ว่าด้วยการจัดระเบียบสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ออกมาใช้บังคับ โดยข้อ ๕ ของระเบียบเนติบัณฑิตยสภา ว่าด้วยการแบ่งส่วนงานและจัดระเบียบงานของเนติบัณฑิตยสภาฯ ได้แบ่งส่วนงานของเนติบัณฑิตยสภาออกเป็น

๔ กอง ซึ่งรวมถึงกองสนับสนุนบริการการศึกษา โดยกองสนับสนุนบริการการศึกษาได้แบ่งงานภายในออกเป็น ๕ หน่วยงานย่อย ซึ่งรวมถึงแผนกสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย แห่งเนติบัณฑิตยสภา (ส.ช.น.) ที่กำหนดให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบรวมถึงงานที่เกี่ยวกับการจัดทำสำนวนคดี การจัดหาทนายความอาสา การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับคดีแก่ประชาชน ส่วนในระเบียบเนติบัณฑิตยสภา ว่าด้วยการจัดระเบียบสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย แห่งเนติบัณฑิตยสภาฯ ข้อ ๔ กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา มีอำนาจหน้าที่ให้คำแนะนำ ปรีกษา และควบคุมดูแลกิจการของ ส.ช.น. ให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์และระเบียบข้อบังคับของ ส.ช.น. ข้อ ๖ ได้แบ่งการให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย ออกเป็น ๒ ประเภท คือ ๖.๑ ให้คำแนะนำและปรึกษาปัญหากฎหมายแก่ประชาชนที่มาขอคำแนะนำและปรึกษา ๖.๒ ให้ความช่วยเหลือการดำเนินคดีแก่ประชาชนโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายแก่ผู้มีฐานะยากจนและไม่ได้รับความเป็นธรรมซึ่งตนเองไม่สามารถที่จะดำเนินคดีได้ และข้อ ๗ ได้วางหลักเกณฑ์รายละเอียดเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลตาม ๖.๒ ไว้ด้วย จึงต้องถือว่าสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย แห่งเนติบัณฑิตยสภาเป็นหน่วยงานภายในของเนติบัณฑิตยสภา ส่วนหัวหน้าสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาและคณะกรรมการบริหารสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาตามที่คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภาแต่งตั้งขึ้น และอยู่ในการกำกับดูแลของคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร.๑๑๔/๒๕๖๓)